

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma 20., v Ameriko 80 Din. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 Din., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M List vsaki mesec. Naročniki M. Lista dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno, letos za 5 Din. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravništvo Novin v Črensovce, Prekm.

Vredništvo i opravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača opravništvo „NOVIN“.

Gospodarsko se podignimo.

Kak je želodec središče za telovno ozdravljenje potrebnoga delovanja, ravnotak je središče vsega našega državljanskoga obstoja naš gospodarski položaj. Če je še tak oslabljen teloven organizem, se okrepi, dokeč je želodec v redi. Pride pa gotovo smrt, kakšeteč so zdrave kosti ali zdravo srce, če želodec ne prenese več nikakše hrane. — Ravnotak premagamo mi vse politične krivice, če je naš gospodarski položaj ugoden, ne pomaga nam pa nikaj ne republika, ne najboljši zakoni, če se gospodarsko zcecavamo i smo oslabljeni. Prva naloga zato, da pridemo do veljave v državi je, da se gospodarsko okrepimo, da smo gospodarsko neodvisni od kapitalizma, od bank. Te neodvisnosti pa postanemo deležni po zadrugah i posojilnicah. Zakaj? Po zadrugah i posojilnicah 1) podpiramo svoj siromaški stan i 2) ne podpiramo velekapitalizma. — Ja za veliko trgovino so potrebne banke, naše male kase ne majo teliko penez, ka bi ednomi mogle stojzere posoditi. A mi prosti kmetje, delavci, obrtniki i trgovci teh ne potrebujemo, nam so zadosta naše posojilnice.

Če se ves kmečki, delavski, obrtniški i trgovski penez naših občin spravi v posojilnice, bodo te mele priliko, da 1) na fal intereš posodijo malomi človeki 2) da njemi i trgovci pa obrtniki fal naročijo blago i fal odavajo. Tü je ključ zboljšanja našega gospodarskoga slaboga stanja. Glejmo edno priliko. Ti odneseš peneze vu vekšo kaso, gde dobiš 14% — v posojilnici bi dobo samo 9%—9½. Misliš, ka si 5% več zaslūžo, pa je ne tak. Trgovec, fabrikant i drugi, ar posojilnice nemajo zadosta penez — ti kmet je ne davaš notri — morejo vzeti peneze z velikih kas po 25% do 40%. Blago bo zato zavolo toga intereša 25% do 40% dragše. Ti zato, ki privertivaš 5% v velikoj kasi, ravno po njej gorplačaš pri vsakom blagi, štero küpiš, od 10% do 25%. Če bi tvoj penez bio v posojilnici, bi ga trgovec dobo za 11% na posodo i bi vsako blago dobo odračunavši še tvoj menjši intereš 13½%—27½% falej. — Mali ljudje, ključ vaše politične neodvisnosti leži v vašoj gospodarskoj neodvisnosti. Zato mali ljudje vlagajte svoje peneze samo v kmečke posojilnice.

Odgovori na ugovore.

Ugovor: Zdaj nega penez za Martinišče.

Odgovor: To je istina, ka je menje penez kak prle. Bila je küga, senja je ne bilo, za odati malo, küpiti pa dosta, vse je drago, dača velka... Poleg vsega toga siromaštva se je pa li dosta penez vrglo za nepotrebno pijačo, za nepotreben gvant, najbolje pri ženskah. Kelko več se je napravilo na gostüvanji kak je trbelo. Či bi se tej penezi dali za Martinišče, bi meli zadosta. Tak poprek se vidi, hvala Bogi, ka je vsaki rad dao kelko je mögeo. To nam da velko vüpanje, ka nas naše dobro ljudstvo ne zapüsti. Smo gvišni, ka gda se malo razmere zbošajo, bo nabiranje dosta bogatejše. Te tisti, ki zdaj nemrejo dati, dajo za nazaj pa za naprej.

Ugovor: Prosijo za cerkev, orgole, križno pot, za šolo, za Martinišče, za misijone itd. Morem edno kravo odati, či za vse ščem kaj namali dati. Pa duhan mi tüdi trbe.

Odgovor: Je istina, ka se na vse kraje pobira. Je pa tüdi istina, ka je vse to potrebno. Tak je tüdi istina, ka je vsakši dužen najprle dati za potrebčine svoje farne cerkvi. Nego poglejte samo Lipovce i Polane. V Lipovcih so si lani spovali kapelico, štera je koštala nad milijon, pa so itak precü dali na Martinišče. V Polani so si postavili velko farno cerkev, za štero so dali poudrugi milijon. Zdaj si povajö farof i spovali tüdi šolo. Zavolo toga njüvoga dela se tam letos ne bo pobiralo za Martinišče. Či bi se pa pobiralo, bi jako dosta dali. Človik je tak. Či ga nišče ne prosü, nikomi ne da, či ga prosü eden, da samo ednomi, či ga prosü deset, da desetim, pa zato nema nikaj menje, kak či nikomi ne bi dao. To pa zato, ar Bog že na tom sveti plačüje dobro delo, kak je pravo: Dajte, pa se vam bo dalo. Znete, ka dnesden ljudem najbolje fali? Falijo njim tri fundamentalne jakosti in te so: vera, vüpanje, ljubzen.

Što ma pravo, živo vero v Boga, tisti žive kak Bog pravi. Bog pa pravi: Vera brezi dejanj je mrtva. S tem, da ti pomagaš pri dobrom deli, kažeš, ka je tvoja vera ne brezi dejanj.

Što ma trdno vüpanje v Boga, ne trepeče kak šiba na vodi, gda ga drugi prosijo, naj da kelko premore za to ali za to dobro delo. On da rad, ar zna, ka si s tem spravla vküp dosta bogastva za nebesa.

Što ma gorečo ljubzen do Boga, tisti lübi tüdi svojega bližnjega. Ne lübi ga pa samo z jezikom ali srcem, nego s tem, ka njemi v življenji pomaga.

Jako bomo hvaležni tistomi človeki, šteri bi nam znao povedati, ka bole fali med ljudmi: Penezi ali pa te jakosti....

Ugovor: Rad bi dao, samo da par Dinarov je ne vredno, dosta pa nemam.

Odgovor: Nabiralne pole so tak napravlene, ka je za velke i male dare. Najmenši dar je 1 Dinar vsaki mesec. Povejte či je na sveti kakši kodiš, šteri si ne bi mögeo vsaki mesec 1 Dinar odrgati? Či bi se pobiralo pred vojsköv, bi se vsaki mesec prosilo 1 korono. Kelko bilic ste mögli dati za 1 korono? Navadno 25 ali šče več. Kelko Dinarov dobite zdaj za 25 bilic? Najmenje 25 Dinarov. Či bi vsakša hiža dala za Martinišče na mesec 25 Dinarov, bi v leti nabrali potrebno šumo. Tak je, vidite. Zato pa preveč ne gledajte na to, ka smo zadovolni tüdi z ednim Dinarom na mesec. To je najmenjša deločena šuma. Vsaki pa lejko da tüdi več. Či zdaj ne, ar nema, pa gda de meo. Ravnotak, či eden mesec nemaš, daš lejko za nazaj, gda boš meo. Poleg teh rednih darovnikov po 1 Din. na mesec, so tüdi takzvani „Utemeliteli“. To ime majo zato, ka s svojim vekšim darom sköro nikak postavijo temelje ali fundament za Martinišče. Kelko se prosü od takšega? Samo 100 Din. na mesec! Je to dosta? Za siromaka je dosta i preveč, za bogatca pa ne. Dozdaj ešče nemamo takših utemelitöv. Pa bodo? Ne vemo. To pa vemo, ka so takši, šteri bi lejko bili. Imena utemelitelöv se bodo v Martinišči v posebno knigo pisala.

Poleg teh so pa na nabiralnoj poli prositori za takzvané „Podporne darovnike“. Od teh se prosü samo 10 Din. na mesec Povejte, či nega v vašoj občini po deset ali dvajset takših kmctöv, šteri bi te Dinare polejci zmogli? So, sol Nego takših darovnikov ešče tüdi nemamo v domačem kraji. Amerikanci so.

Ugovor: Kakši hasek bom meo od toga, či dam za Martinišče?

Odgovor: Dosta več haska boš meo ti od svojega dara kak drugi. Vidiš, že zdaj si talnik edne svete meše vsako prvo soboto v meseci. To de trpelo 10 let. Dijaki v Martinišči bodo vsaki den molili za tebe, za vse tvoje pri hiži, dokeč te živi i tüdi gda te že mrtvi. Tüdi te,

gda že vsi pozabijo na vas, do dijaki molili za večni pokoj vašim düšam. Imena vseh darovnikov se bodo v edno knigo zapisala, Bog vas pa zapiše v zlato knigo i vam da stoterni intereš od vašega dara. Što si nebi želö kak največ zaslüženja za drugi svet? Vidite, to je lepa prilika. Ednok bomo itak mögli vse zapüstiti. Kak lejko do se ločili od toga sveta tisti, šterim de düšna vest pravila, ka jih zavolo darövnosti v tom življenji čaka bogato plačilo v večnom! (Dale.)

NEDELA.

Po Risaläh VII. Evang. sv. Mataja VII. 15—21. Jezus nas opomina, naj se varjemo krivi prorokov, ki prihajajo k nam v ovčenom obleči, oznotraj so pa zgrabljivi vucje. Zmislite si na volitve. Kelko pijancöv, razvüzdancöv, Jezusovih sovražniköv je hodilo okoli v ovčenoj obleki! — Vervali ste vnogi, ar so sladko gučali i ešče slajše obečavali. Oznötraj bi je vidili! Puni so gnüobe i sovrašta do vas. Prava ljubzen do bližnjega se ne kaže i ne more kazati nači kak je: pove istino iz ljubezni i obeča tisto samo, ka more doprinesti.

Ljubézen do bližnjega.*)

Ja osebna čast i dobro ime sta neizogibni pögoj za uspešno delovanje v človeškoj družbi i po takšem predpogoj časne i večne sreče. Za sebe potrebujemo življenje, pravi sv. Augustin, za druge pa dobro ime. — Zato gvišno nihče sam za sebe ne želi, da bi što raznašao njegove skrivne grehe, falinge i slabosti i ešče menje, da bi tiste povekšane troso med svet, ali da bi širio od njega celo neistinske, izmišlene stvari. Ka pa neščemo, da bi drugi nam včinoli, toga tüdi mi ne smemo včiniti drugomi! Či kradnemo čast svojim prijatelom, je grda nezahvalnost i sramotno izdajstvo; či jo kradnemo svojim sovražnikom i protivnikom, je nedopüščeno maščüvanje; i či jo kradnemo ljudem, šteri so nam ne prijatelji i ne neprijatelji, je to krutost razbojnika, šteri napada i mori neznanoga popotnika na cesti... V vsakšem slučaji je velka nezahvalnost do brata!

I naj mi tü ne pride nišče z ugovorom, rekoč: Što se je pregrešo, toga smem za grešnika razglasiti; istina se lahko pove. Tü je to neistinsko! Vsakši človek ma pravico do dobrog imena pri vsej ljudji, pri šterih ga je šče ne sam zapravo. Zato jemi ti ne smeš vzeti dobrog imena niti pri ednom človeki, šče menje pa pred javnostjov. Pred javnostjov človeki po pravici vzeme njegovo čast samo njegova javna nikak pa ne njegova skrita pregreha, štera šče mögoče nikomi ne škodi. Pa či bi človek zavolo skrite pregrehe zgübo pravico do dobrog imena pri posameznih ljudji i pri javnosti — iz toga šče ne sledi, da maš ti ali ti pravico jemati jo. Ve razbojnika, pobijalca, ki je s svojimi hüdočelstvi zgübo pravico do življenja tüdi nema pravice usmrtiti štošeteč, nego samo postavna oblast! —

I tüdi ogrizavalec, naj ne pride z izgovorom, rekši: Drugi pravijo, da je bližnji takši i takši. Ali je dokazana istina, ali je ne dokazana? Či je dokazana istina i je pregreha šče ne znana, si dužen mučati, da ne boš z drugimi vred ogovorljivec; če je istina ne dokazana, si dužen mučati šče bole, da ne boš ž njimi vred ogrizavalec! Največkrat je „tisti pravijo“ samo plašč za najbolje ödörne laži. Tüdi kaže „drugi pravijo“ dostakrat ogrizavačca v tem bole grdoj svetlosti, ar se vidi, da bi odgovornost za svoje ogrizavanje, rad zvrno na drugo.

*) Predga dr. M. Opeke stolnoga kanonika v Ljubljani, izdala tiskarna Ničman v Ljubljani.

pred nami, Krk i Cres sta ga zapirala, v daljavi se je Učka zavijala v prozorne megle, pod nami je pozdravljala Kraljevica, kmalu še Bakar. Vsi smo silili k oknom, vsi smo vživali. Morje! Ni bilo besed, bila je skrivnost, neizrečena i neizrekljiva. Naše morje — morje adrijsko!

Potem je drvel vlak v vijugah navzdol do Bakra. Ob 1/27 uri zvečer smo izstopili na postaji Bakar. Del se je odpeljal z vozovi do mesta, del pa je šel peš po trdi kraški cesti i bil v poldrugi uri v pristanišču. V najboljšem bakarskem hotelu „Jadran“ nam je oskrbel g. Ivo Bolonič, ki nam je šel z veliko požrtvovalnostjo na roko, sobe i večerjo ter zajuterk. Veselo smo sedeli pri večerji tik ob obali, dokler nas ni prepodil močen vihar v notranje prostore. Pa še dolgo v noč so prepevali naši izletniki.

Naslednje jutro 2. jul. smo si ogledali nekoliko Bakar, potem pa odšli po lepi cesti v eno uro oddaljeno Kraljevico. Cesta gre ves čas tik ob morju, tako da smo grede pobirali školjke. V Kraljevici so šli plavači s čolni do prvovrstnega kopališča, kjer so se kopali; ostali pa so posedli v Kraljevici i se prav dobro zabavali: Ob 1 uri opoldne smo se odpeljali s parnikom na Sušak. Nihče ni dobil morske bolezni, tako da smo izstopili prav čili v baroški (sedaj: sušački) luki. Tam sta nas pričakovala g. Crvarič, direktor ženske realne gimnazije, i g. učitelj Barballič. Odšli smo v bližnjo restavracijo. „Pri belem orlu“, kjer nas je čakal izvrsten obed. Vročina je bila huda, ko smo lezli na Trsat, da se navžijemo krasnega pogleda po morju. Pred nami je ležala Reka, tam dalje Voloska, Opatija, Ičići, Lovran — vse naša zemlja, tužna zemlja. S Trsata smo se vračali po strmih stopnicah, ki o njih pripoveduje narodna legenda, da jih nihče ne more prešteti. Tudi mi smo šteli, pa res nismo prešteli, ker je bilo solnce prevročje; naš mentor pa nam je razodel skrivnost: 411 jih je.

S Trsata smo krenili proti kopališču „Jadran.“ Tudi tu so se nekateri kopali, drugi so sedeli na verandi i gledali živahno vrvenje v morju. Toda že se je bilo nagnilo solnce nad lstro, šli smo k večerji, da smo pred odhodom s Sušaka lahko še stopili onkraj Rečine, po baroškem pristanišču. Visoka železna ograja razmejuje našo i ital. državo; meja gre tik ob obrežju, tako da je obala naša, hiše pa so že onstran ograje. Pa so nas gledali skozi ograjo mladi Italijančki, kaka da to vojska gre.

Zalostni smo bili, ko smo jemali slovo i nas je zvečer ob 1/210 uri vlak odpeljal s Sušaka. Od bakarske postaje dalje se je zablščalo pod nami, v tisoših lučicah se je poslavljalo morje i mesteca ob njem. Ko so zginile lučce, si je vsak poiskal prostor, da pač kar najbolje prebije noč. Nekateri so se vlegli kar na tla, drugi na police za prtjago, tretji so čepeli po klopih. Okoli polnoči je bil v vagonu mir, le zdaj zdaj je kateri zastokal, ker mu mama ni postlala dovolj mehko. Ni bilo nič hudega; enkrat samò se je neki drugošolec prekopicnil s klopi, pa se je na tleh še celo v spanju zasmej, takò mu je ugajala taka telovadba.

Ko se je svital 3. julij, smo bili v Karlovcu. Kdor je že bil pokoncu, je šel na kavò; večina pa je spala in prespala še z pol Dolenjske in več. Ob 11 uri dopoldne smo prišli preko Novega mesta v Ljubljano. Na kolodvoru nas je sprejel prof. Jeran, ravnatelj Akademskega Kolegija. Povedel nas je v bližnji akademski dom, kjer nas je pozdravil z lepim nagovorom. Eno uro smo počivali, da se umijemo i očistimo; nato pa smo šli v dijaško menzo na kòsilo. Po kosilu smo spali skoraj do 5 ure. Spočiti smo se odpravili po mestu, na Grad itd. Prenočili smo v Akademskem domu i se odpeljali dongo jutro popolnoma sveži na Gorenjsko.

4. julij. Ko smo se vozili po Gorenjskem, smo bili ves čas ob oknih. V Kranju smo doživeli presenečenje. Najodličnejše dame so prišle na kolodvor, nas počastile z nagovorom ter obdarovale s svetjem, sadjem, zakuski itd. Tudi ko smo se vračali iz Bohinja mimo Kranja, so nas pričakovale v Kranju dame i nam podarile 6 steklenic malinovca.

Mimo Jesenic smo se peljali do Dobrave. Odtod smo šli skozi divje romantični Vintgar na Bled — v naš slovanski raj. V restavraciji na blejskem gradu smo imeli preskrbljeno hrano in stanovanje. Tja smo šli najprej, potem pa v dveh barkah na blejski otok. Ob pol peti uri pa smo bili pred Suvoborom in v tihii slòvestnosti smo korakali v park, kjer nas je imel sprejeti Nj. Vel. kralj. Adjutant Nj. Vel. nas je postavil v senco košatih bukev, napeto smo čakail. Ko je stopil Nj. Vel. Kralj iz dvora, smo ga pozdravili s trikratnim „Živio!“ kralj se je zahvalil za pozdrave, z vsakim se je pogovarjal. Ko je odšel, nas je povabil kraljev adjutant k bogato obloženi mizi, nato pa še izročil 5000 Din. za revne i vredne dijake naše gimnazije. Ko smo odhajali iz parka, je bilo navdušenje na vrhuncu. Kakor pijani smo bili vsi od ponosa i kipečih čudstev.

To je bil najlepši dan vsega izleta. Dolgo se nismo mogli umiriti, poznò šele smo zaspali to noč.

5. julija. ob 10. uri dopoldne smo se odpeljali v Bohinj, s postaje pa z avtomobilom mimo Bohinjskega jezera do hotela „Zlatorog.“ Odtod smo šli peš 1 uro do divnega slapa Savice. Ob 1/23 uri smo se vrnili k „Zlatorogu,“ obedovali, nato pa z avtomobilom do postaje. Zvečer smo se odpeljali i vozili mimo Maribora na Radence, kamor smo dospeli zdravi 6. jul. dopoldne.

Izletniki so prinesli s seboj ljubezen do naše krasne i bogate domovine.

Gospodarstvo.

1. Zrnje. V Novom Sadi:

100 kg. pšenice	316 Din.,
„ žita	308 „
„ ovs	285 „
„ kukorice	236 „

2. Meso:

govedina:	teletina:	svinjina
v Zagrebi 1 kg.	24—27 D.	25—29 D.
v Ljubljani „	21—23 D.	27—29 D.

3. Krma.

Sena m. 90—125 D., slame m. 70—100 D.

Zagrebečka borza

dne 23. julia 1924.

Amerikanski dolar, 1 dolar	K 328—
Austrijska krona, 100 K	K —44
Čeho-Slov. krona, 1 K	K 960
20 kronski zlat	K 1170—
Francoski frank 1 frank	K 1660
Madjar. K 100 (nova em.)	K —40
Švic. fran., 1 fr.	K 6140
Talijanske lire, 1 lira	K 1440
Zürich:	
Dinar 100 Din.	Šv. frcs 657

Pošta.

A. M. Bogojina. Tiste vesti neso razširjene, zato iz jave ne potrebno objavljati. Štrtak Franc G. Slaveči št. 77. Podpora za kravo poginjeno samo te dobite, če je od kuge poginola i če državni živino zdravnik to posvedoči.

Rojko Marija. Cankova 69. Če bi prošnja za odpustitev moža ne bi bila ešče rešena, nas obvesti. H. A. Chicago. Ne trebe za tistoga šobirati, če nemrete, ve je doma pobirano za ponesrečenoga.

MALI OGLASI

K odaji je nova hiša, funduš 350 kl², tri sobe, kuhinja, shramba, klet, štala i trije svinjski hlevi. Več pove Franc Novak, zidarski podjetnik M. Sobota.

SALONIT
je najboljši škrlj (pala)
za pokrivanje strehe je bolši od vseh drugih materialov, lehkí nezgorljivi, dugo drži i je tudi najfalejši.

Dela se po staroj Hatschekovoj formi „ETERNIT“

Za pokrivanje strehe se da večletna garancija.

Izdelavle se v Solini pri Spliti v zalogi je pri

Čeh & Gašpar-i,

trgovina z mešanim blagom, železninov, polskimi pridelki.

MURSKA SOBOTA, Prekmurje.

ZVONOLIVARNA
„ZVONOGLAS“
TOMANOVA ULICA MARIBOR TELEFON ŠT. 74
HITRA POSTREŽBA,
PRVOVRSTNA IZVRŠITEV, NIZKE CENE.
RAČUN PRI:
ZADRUŽNI-GOSPODARSKI-BANKI
MARIBOR.
„ZVONOGLAS“
OKUSNO IZDELANI BRONASTI ZVONOVI—
HARMONIČNO AKORDIČNI TRAJNI GLASOVI

K odaji je v Dolnjoj Lendavi

56 plügov zemle

i travnikov i več hiš za trgovino ali obrt. Pozvedi se pri odvetniki

Dr. Viljemi Némethy
v Dolnjoj Lendavi.

SLOVENSKA BANKA

podružnica DOLNJA LENDAVALA

plača najbolje

dolarje

in

zlate peneze.

Podpirajte Novine!

Vsem onim, šteri že poznajo mojo podvorbo i blago, priporočam:

CEMENT, VAPNO i TRAVERSE,

nadalje: Špolarijo, štedilnike, (šparherde) kak tudi vse železne i ocelne potrebščine po jako ugodnoj ceni,

nazadnje pa moje prvovrstne po celom Prekmurji poznane

Garantirane kose.

JOSIP TOPLAK, trgovec železa v D. LENDAVI Glavna ul. 59.